

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

503. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 10. A 11. DECEMBRA 2014

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Výskum a inovácia ako zdroje obnoveného rastu“

[COM(2014) 339 final – SWD(2014) 181 final]

(2015/C 230/09)

Spravodajca: Gerd WOLF

Európska komisia sa 10. júna 2014 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Výskum a inovácia ako zdroje obnoveného rastu“

COM(2014) 339 final – SWD(2014) 181 final.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 19. novembra 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 503. plenárnom zasadnutí 10. a 11. decembra 2014 (schôdza z 11. decembra) jednohlasne nasledujúce stanovisko

1. Zhrnutie a odporúčania

1.1. Výbor výslovne podporuje cieľ, ktorý stanovila Komisia, a aj opatrenia, ktoré k nemu navrhuje. Ich realizácia však primárne spadá do oblasti kompetencií a zodpovednosti členských štátov.

1.2. Vzhľadom na to, že Komisia nedokáže dostatočne ovplyvňovať príslušnú politiku členských štátov, výbor apeluje na dobrú vôľu, konštruktívny postoj a rozhodovacia schopnosť všetkých zúčastnených aktérov, aby sa touto naliehavou a ťažkou úlohou zaoberali prednostne a dotiahli ju dôsledne a bez zbytočných byrokratických mechanizmov do úspešného konca.

1.3. Z hľadiska výboru sú pritom prioritou tieto úlohy:

— vybudovať vynikajúce výskumno-vývojové kapacity a inovačné centrá a ďalej ich posilňovať, nechať sa pritom viesť doteraz najúspešnejšími príkladmi a prispôsobiť tomuto cieľu vysokoškolské vzdelávanie, vybavenie a zapojenie vysokých škôl,

- dostatočne a udržateľne podporovať základný výskum ako živnú pôdu budúcich inovácií,
- dosiahnuť, aby spoločenská klíma podporovala, akceptovala a odmeňovala inovácie, a identifikovať s tým súvisiace administratívne, hospodárske a spoločenské prekážky a slabiny, vyhodnotiť ich a podľa potreby ich zmierniť alebo úplne odstrániť,
- v dostatočnej miere podporovať a chrániť malé a stredné podniky (MSP), zakladanie nových podnikov a podnikanie v sociálnom hospodárstve, ktoré sú nosným pilierom každej účinnej inovačnej politiky,
- dokončiť Európsky výskumný a inovačný priestor,
- vytvoriť atraktívny a stabilný európsky trh práce pre výskumných pracovníkov a konečne účinne odstrániť špecifické sociálne znevýhodnenia.

1.4. Pokiaľ ide o podrobnejšie vysvetlenie jednotlivých bodov, výbor odkazuje na nasledujúce časti stanoviska.

2. Obsah oznámenia Komisie (veľmi zostručený)

2.1. Obsahom oznámenia je snaha citeľne zvýšiť potenciál výskumu a inovácií, ktoré sú nevyhnutným predpokladom obnovenia rastu. To sa má dosiahnuť vyššou kvalitou investícií potrebných na konsolidáciu rozpočtu, ktoré sa budú realizovať v rámci stratégií jednotlivých členských štátov na podporu rastu.

2.2. V tejto súvislosti Komisia navrhuje:

i) v súlade s koncepciou fiškálnej konsolidácie podporujúcej rast musia členské štáty určiť priority výdavkov na zvýšenie rastu, najmä pokiaľ ide o výskum a inováciu;

ii) tieto investície musia byť prepojené s reformami, aby sa zvýšila kvalita, účinnosť a vplyv verejných výdavkov a podnikových investícií do tejto oblasti;

iii) členské štáty sa majú zamerať na tri hlavné smery reforiem:

- kvalitu strategického rozvoja a procesu tvorby politiky,
- kvalitu programov a mechanizmov podpory,
- kvalitu zariadení v oblasti výskumu a inovácií.

2.3. Komisia bude členské štáty v tomto úsilí podporovať a využívať pritom skúsenosti z hlavnej iniciatívy⁽¹⁾ „Inovácia v Únii“ a Európskeho výskumného priestoru.

2.4. Okrem toho je nevyhnutné posilniť inovačné ekosystémy v najširšom zmysle slova a vytvoriť pre európske podniky vhodné rámcové podmienky.

2.5. Od spustenia iniciatívy „Inovácia v Únii“ sa síce dosiahol značný pokrok, napriek tomu je však potrebné ďalšie úsilie s cieľom:

- prehĺbiť jednotný trh,
- uľahčiť a diverzifikovať prístup k financovaniu,
- posilniť inovačnú kapacitu verejného sektora,
- vytvoriť v odvetviach náročných na odborné poznatky pracovné miesta, ktoré by neovplyvnila kríza,
- vytvoriť základňu ľudských zdrojov s inovačnými schopnosťami,
- podporovať priekopnícky výskum,

⁽¹⁾ COM(2010) 546 final.

- posilniť vonkajší rozmer politiky v oblasti výskumu a inovácií,
- viac zakoreniť vedu a inovácie v spoločnosti.

2.6. Komisia vyzýva Radu, aby sa touto témou zaoberala na základe jej oznámenia a v zmysle návrhov, ktoré v ňom uviedla.

3. Všeobecné pripomienky výboru

3.1. Výskum a inovácie, ktoré sú neoddeliteľne späté s historickým procesom osvietenstva⁽²⁾, poskytli ľudstvu v krátkom časovom období najväčší prínos v oblasti vedy, zdravia, technických schopností a blahobytu, aký sa kedy zaznamenal. Práve ony sú motorom ďalšieho hospodárskeho rastu a sociálneho pokroku.

3.2. To zistili aj krajiny mimo Európy, a preto celosvetová konkurencia v oblasti vedy a inovácií neustále rastie. V súčasnosti vznikajú významné vedecko-technologické centrá aj v Ázii a výrazne sa tam zvyšujú výdavky na výskum a posilňujú inovačné kapacity.

3.3. Výbor výslovne podporuje cieľ, ktorý Komisia stanovila vo svojom oznámení, a s ním súvisiace navrhnuté opatrenia, keďže zodpovedajú odporúčaniam, ktoré stále opakuje⁽³⁾.

3.4. O to väčší význam má otázka realizácie navrhovaných opatrení a prostriedkov, ktoré sú na to k dispozícii. Ako uviedla Komisia, príslušné problémy a úlohy, ktoré treba vyriešiť, spadajú predovšetkým do kompetencie členských štátov.

3.5. Na to, aby Komisia mohla finančne a cielene vplývať na výskumnú a inovačnú politiku členských štátov, má k dispozícii najmä prostriedky programu **Horizont 2020**. Ako výbor už niekoľkokrát pripomienkoval, tieto prostriedky môžu dosiahnuť len slabý pákový efekt.

3.6. Výbor preto apeluje na dobrú vôľu, konštruktívny postoj a rozhodovaciu schopnosť všetkých zúčastnených aktérov, aby sa touto naliehavou úlohou zaoberali prednostne a dotiahli ju postupne, dôsledne a bez zbytočných byrokratických mechanizmov do úspešného konca.

3.7. Na to je potrebné dosiahnuť pokrok vo všetkých členských štátoch Európskej únie. Ide predovšetkým o to, aby sa vo všetkých členských štátoch, a najmä tých, ktoré na tomto poli nedosiahli až taký pokrok, vytvorili výborné moderné výskumno-vývojové kapacity a inovačné centrá a aby sa posilnili a zároveň sa tomuto cieľu prispôbilo vysokoškolské vzdelávanie a vybavenie vysokých škôl. Európa potrebuje vysoké školy svetovej špičky. Preto je potrebné predovšetkým podporovať vysoké školy a výskumné centrá, ktoré sú zdrojom inovatívnych osobností a myšlienok.

3.8. To si predovšetkým vyžaduje, aby prebehli potrebné štrukturálne reformy (vrátane medzinárodného hodnotenia kvality) a aby sa na plnenie tejto úlohy vyčlenili a cielene využívali aj prostriedky zo **štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ**, a Komisia to musí podporovať a sledovať ďalší vývoj. Tým môžu vzniknúť synergie a môže sa zmenšiť inovačná priepasť v Európe.

3.9. Tam, kde nie je k dispozícii moderný a úspešný vedecko-výskumný systém, musí sa takýto systém vybudovať prostredníctvom výmeny skúseností a v procese učenia sa z osvedčených postupov. Okrem toho treba povolať vynikajúcich a skúsených pracovníkov, ktorí budú oporou a budú niesť zodpovednosť a zároveň budú mať potrebnú voľnosť a schválené dostatočné prostriedky, ktoré im budú k dispozícii. V tejto súvislosti by plody mohla priniesť aj koncepcia „**Twinning of Excellence**“, pri ktorej sa vytvárajú partnerstvá už medzi existujúcimi zoskupeniami excelentnosti.

3.9.1. Výbor však varuje pred nadmerným zjednocovaním a s tým spojeným úbytkom systémovej hospodárskej súťaže, ktorá je potrebnou živnou pôdou pre budúce inovácie. Preto vystríha aj pred zjednocovaním hodnotiacich kritérií. „International Peer Review“ (teda medzinárodné vzájomné hodnotenie) považuje, naopak, za najlepšie dostupné a nutné opatrenie, ak sa má zrealizovať a zaručiť potrebné hodnotenie kvality výskumu a vývoja v Európe, a to aj napriek jeho možným slabším pri hodnotení priekopníckych nápadov.

⁽²⁾ Jan Golinski: Science as Public Culture, Cambridge University Press.

⁽³⁾ Napríklad v stanoviskách Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 39, Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 111, Ú. v. EÚ C 44, 15.2.2013, s. 88, Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 31, Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 43, Ú. v. EÚ C 341, 21.11.2013, s. 35, Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 132.

3.10. Treba však pripomenúť, že časové obdobie medzi investíciami do výskumu a inovácií a úspechom príslušnej inovácie môže občas byť mimoriadne dlhé, a teda aj príčinné súvislosti sa ťažko odhadujú a hodnotia.

3.11. Aj napriek tomu je však už dlho jasné, že hospodárska sila a blahobyt krajiny, ak nie sú v prvom rade založené na dostupnosti primárnych surovín, súvisia najmä s investíciami do výskumu a inovácií, ako aj s inovačnou silou, ktorá z nich vyplýva.

3.12. Vzhľadom na túto skutočnosť Európa potrebuje výkonný, otvorený spoločný výskumný priestor, ktorý by bol atraktívny pre najlepšie talenty z celého sveta, čomu by prispôboval aj svoju politiku prisťahovalectva, a v ktorom by hlavné národné vedecké systémy, na ktorých je založený, efektívne spolupracovali na európskej úrovni a boli by silnejšie prepojené navonok s najúspešnejšími medzinárodnými zariadeniami.

3.13. Európa potrebuje okrem toho aj politické úsilie a spoločenský postoj zamerané na podporu, akceptovanie a odmeňovanie inovácií, kde by boli zároveň vytvorené predpoklady pre angažované podnikanie. To si okrem iného vyžaduje identifikovanie, vyhodnotenie a podľa potreby zmiernenie alebo odstránenie administratívnych, hospodárskych a spoločenských prekážok, ktoré tomu bránia, teda zlepšenie a posilnenie inovačného ekosystému.

3.14. To si vyžaduje výskumnú a inovačnú politiku členských štátov EÚ, ktorá by skĺbila vnútroštátne aktivity s európskymi a medzinárodnými iniciatívami a viedla k súčinnosti politiky, vedy, hospodárstva a občianskej spoločnosti aj na európskej úrovni, zároveň však bola prepojená aj s miestnymi a regionálnymi iniciatívami.

3.15. Okrem výskumu a inovácií, ktoré sa financujú z verejných prostriedkov, sú totiž na trhu vďaka novým produktom, službám a postupom úspešné predovšetkým tie podniky, ktoré samy vo veľkej miere investujú do výskumu a vývoja. Takéto podniky, vrátane podnikov sociálneho hospodárstva, výraznou mierou pomáhajú inováciami udržať postavenie Európy na svetových trhoch a vytvárať alebo zachovať pracovné miesta v Európe.

3.16. To však, žiaľ, neplatí pre všetky veľké firmy. Príčinou môže byť, že manažment sa zo systémového hľadiska bojí trhových rizík⁽⁴⁾ spojených s prelomovými technológiami, ktoré sa uberajú úplne iným smerom (tzv. disruptive technologies). Lietadlo tiež nevynašili a nezdokonalili v rámci lodiarkeho alebo železničného priemyslu, a ani s inováciami, ktoré vyvinuli Microsoft a Apple, neprišli koncerny na výrobu elektrických spotrebičov či elektroniky, ktoré v tom období ovládali trh.

3.17. Preto nové myšlienky často pochádzajú od podnikateľských subjektov a interdisciplinárnych tímov alebo dokonca od ľudí, ktorí s daným odvetvím nemajú nič spoločné, alebo ich takíto ľudia uvádzajú na trh. Preto mimoriadne dôležitú úlohu zohrávajú MSP, zakladanie nových podnikov a podniky sociálneho hospodárstva. Hlavným pilierom každej účinnej inovačnej politiky musí teda byť ich dostatočná podpora a ochrana.

3.18. Okrem toho, ako už bolo podrobne uvedené v stanovisku k Únii inovácií⁽⁵⁾, veľký potenciál pre inovácie spočíva v celej šírke medziľudských vzťahov a foriem organizácií vrátane podnikov sociálneho hospodárstva. Tie zahŕňajú celú oblasť vedeckého, hospodárskeho a sociálneho konania, ktoré je opísané v ďalších častiach. Inovácie pritom nemusia byť nevyhnutne produktom systematického výskumu a vývoja, ale môžu vyplývať z práce v teréne a s tým spojených skúseností. Týka sa to najmä:

— inovatívnych pracovísk,

— spolupráce medzi sociálnymi partnermi a zástupcami občianskej spoločnosti,

— sociálnej inovácie, ktorá by mala zohľadňovať tie potreby, ktoré náležite nezohľadňuje trh ani verejný sektor,

⁽⁴⁾ Pozri napríklad publikáciu Clayton M. Christensen: The Innovator's Dilemma, Harper Business.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 39.

— úlohy zamestnancov ako zdroja poznatkov a nápadov.

Výbor opätovne podporuje ⁽⁶⁾ cieľ Európskej komisie – vo väčšej miere podporovať takéto inovácie.

4. Konkrétne pripomienky výboru

4.1. Výbor opakuje, že hoci výskum a inovácie sú vzájomne úzko prepojené, každý z týchto pojmov má inú charakteristiku a darí sa im v rozdielnych pracovných podmienkach ⁽⁷⁾. Ide o to, aby tieto rozdielne pracovné podmienky boli uznané, zároveň však aj čo najlepšie prepojené.

4.2. Pokiaľ ide o využitie verejných prostriedkov, teda finančných prostriedkov, ktoré pochádzajú z daní občanov a hospodárstva a hospodári sa s nimi na základe demokratických procesov, výbor prednedávnom ⁽⁸⁾ jasne uviedol, že Komisia by sa vo svojej podpore (ktorá je súčasťou verejných prostriedkov) mala obmedziť na tie úlohy, ktoré sa budú dať len ťažko financovať zo súkromných prostriedkov. Typickým dôvodom môže byť:

- vysoké vývojové riziko, ktorému pri úspechu zodpovedá aj veľký úžitok,
- vznikajúce náklady sú veľmi vysoké a možno ich pokryť iba spojením prostriedkov z viacerých verejných zdrojov,
- obdobie, kým sa môže dosiahnuť použiteľný výsledok, je príliš dlhé,
- ide o viacodvetvové alebo kľúčové technológie (napr. nové materiály),
- výsledok sa nedá len tak ľahko uviesť na trh, ale ide o všeobecnú spoločenskú alebo environmentálne podmienenú nevyhnutnosť.

4.3. Pokiaľ ide o podporu výskumu a vývoja, výbor by mohol svoj postoj zhrnúť v tejto podobe. Mala by:

- dostatočne podporovať základný výskum, a to pokiaľ ide o ďalšie prírodné poznatky a ich prehľbovanie, aj ako živnú pôdu pre nové myšlienky a zásadné inovácie, a financovanie sa v žiadnom prípade nesmie obmedziť len na časť programu Horizont 2020, ktorú riadi Európska rada pre výskum, ale musí byť patrične zastúpené aj v ostatných programových častiach,
- rešpektovať a chrániť slobodu vedy a výskumu,
- používať, tak ako doteraz, excelentnosť ako hlavné hodnotiace kritérium pri pridelovaní výskumných úloh,
- byť súčinná na nadnárodnej úrovni a spájať kapacity,
- vytvoriť otvorený a atraktívny pracovný trh pre výskumných pracovníkov a konečne účinne odstrániť alebo vykompenzovať sociálne znevýhodnenia, ktoré vyplývajú z množstva zmlúv na dobu určitú a cezhraničnej mobility,
- rámcové podmienky a administratívne pravidlá prispôsobiť potrebám výkonného vedeckého systému,
- postarať sa o optimálny pohyb vedeckých znalostí, prístup k nim a ich prenos ⁽⁹⁾,
- posilniť medzinárodný rozmer európskeho výskumného priestoru.

4.3.1. Výbor opakuje svoje varovania ⁽¹⁰⁾, aby sa konečne účinne odstránili tie sociálne riziká a znevýhodnenia pre výskumných pracovníkov, ktoré vyplývajú z potrebnej a žiaducej cezhraničnej mobility a z nedostatku stabilných pracovných miest. Preto víta najnovšiu iniciatívu Komisie (RESAVER) ⁽¹¹⁾, ktorej cieľom je uľahčiť mobilitu výskumných pracovníkov v Európe prostredníctvom nového celoeurópskeho dôchodkového fondu. Má výskumným pracovníkom poskytnúť možnosť presúvať sa z jedného členského štátu do druhého bez toho, aby sa museli obávať o svoje nadobudnuté dôchodkové práva. Výbor to vníma ako krok správnym smerom, hoci dosiaľ nedokáže posúdiť vhodnosť zvoleného prístupu.

⁽⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 3.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 218, 11.9.2009, s. 8.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 132.

⁽⁹⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 218, 11.9.2009, s. 8.

⁽¹⁰⁾ Pozri tiež Ú. v. EÚ C 110, 30.4.2004, s. 3, a opakovane aj Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 31.

⁽¹¹⁾ Tlačová správa Komisie z 1. októbra 2014.

4.3.2. Výbor sa v tomto stanovisku nezaobrá špecifickými témami výskumu, keďže sa im podrobne venoval vo svojom stanovisku k programu Horizont 2020. Opakuje, že aj v tejto súvislosti je potrebné, aby bol vyvinutý dostatočný pozitívny tlak na programové ciele členských štátov.

4.4. Pokiaľ ide o podporu inovácií, výbor by mohol svoj postoj zhrnúť v tejto podobe. Inovácie spravidla vznikajú:

- s cieľom riešiť spoločenské potreby a výzvy alebo odstrániť nedostatky či už technickej, alebo spoločenskej povahy,
- v rámci vývoja produktov alebo ich zdokonaľovania v snahe dosiahnuť zlepšenie kvality a odbytu,
- na základe nových poznatkov zo základného výskumu, aby sa dali lepšie vyriešiť už známe problémy,
- ako výsledok nových myšlienok, ako vytvoriť úplne nové možnosti napríklad pohybu (lietadlo), navigácie (GPS) alebo komunikácie a uľahčenia práce (Internet),
- na uspokojenie dovtedy neznámych potrieb,
- ako nástroj alebo vedľajší produkt výskumu. Pritom môže ísť napríklad o nové kľúčové podporné technológie. Markantným príkladom v tejto súvislosti je „World Wide Web“, ktorý vyvinul CERN⁽¹²⁾, jeden z majákov európskeho výskumu a výskumných iniciatív, s cieľom umožniť univerzitám a výskumným zariadeniam, ktoré s týmto centrom v Ženeve spolupracujú, prístup k výskumným dátam a prepojiť ich s výskumným programom. Jeho enormný hospodársky a spoločenský potenciál však Európa nedokázala dostatočne rýchlo odhadnúť a využiť. Celkový rozsah „World Wide Webu“ sa však dodnes nedá presne odhadnúť.

4.5. Tieto nápady pritom môžu byť často do podoby inovácií a novátorských produktov pretavené až po založení nových firiem. Preto je jedným z najdôležitejších politických opatrení na podporu inovácií podporovať a uľahčovať vytváranie takýchto mladých firiem a ich zachovanie počas kritických prvých 5 až 10 rokov ich existencie.

4.6. Hoci inovácie ľudskému spoločenstvu vo všeobecnosti doteraz vždy pomohli, a tým výrazne prispeli k blahobytu a konkurencieschopnosti, ešte stále im niekedy stoja v ceste vážne spoločenské a hospodárske prekážky. V hospodárstve, obchode, spoločnosti aj politike sa všetko nové totiž často spočiatku vníma ako hrozba.

4.7. Inovácie môžu naozaj viesť k hospodárskym či spoločenským revolúciám, ktoré vytlačia jednotlivé firmy a odvetvia, spočiatku ničia pracovné miesta a oslabujú vedúce spoločenské vrstvy, a až z dlhodobejšieho hľadiska plne rozvinú svoj užitočný a plodný potenciál. Príkladom je mechanický tkáčsky stav, zavedenie tripartity, genetické inžinierstvo, Google, Amazon či zavedenie technológií na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho by príliš rýchle, inováciami podmienené prudké zmeny mohli presiahnuť schopnosť spoločenstva a hospodárstva prispôbovať sa (amortizačné cykly).

4.8. Obavy jednotlivých spoločenských skupín, ktoré z toho vyplývajú, prinútili Komisiu, aby zaviedla⁽¹³⁾ pojem „Responsible Research and Innovation“⁽¹⁴⁾. Vzhľadom na prínos výskumu a inovácií ako motora a základu dnešného životného a vedomostného štandardu, ako aj ako významnej živnej pôdy historického procesu osvietenstva, z ktorého vzišli rozhodujúce myšlienky ľudských práv a štátoprávneho usporiadania, však výbor tento pojem považuje za zavádzajúci a jednostranný. Odporúča preto, aby sa prehodnotil jeho vplyv na spoločenské ocenenie výskumu a inovácií.

⁽¹²⁾ <http://home.web.cern.ch/topics/birth-web>

⁽¹³⁾ Napríklad www.consider-project.eu

⁽¹⁴⁾ COM: Towards Responsible Research and Innovation in the Information and Communication Technologies and Security Technologies Fields-ISBN 978-92-79-20404-3.

- 4.8.1. Aj výskum a inovácie sa samozrejme musia riadiť platnými zákonmi a etickými zásadami.
- 4.8.2. Uvedená požiadavka však platí aj pre všetky ostatné spoločenské činnosti či už v medicíne, hospodárstve, žurnalistike, zákonodarstve, politike, alebo jurisdikcii. Výbor preto nepovažuje za vhodné zavádzať pojem zodpovedného konania len a explicitne v oblasti výskumu a inovácií.
- 4.9. Okrem týchto zásadnejších prekážok však novátorským zakladateľom podnikov spôsobuje okrem kritickéj situácie v oblasti financovania problémy aj množstvo predpisov, ktorých dôsledné dodržiavanie sa od podnikov vyžaduje a ktoré sú v rámci Európy ešte aj roztrieštené.
- 4.9.1. Výbor preto opakuje svoje odporúčanie ⁽¹⁵⁾ poskytnúť novozaloženým firmám, ak sú menšie, než je určitá hranica, istý čas úľavy a dať im dostatok priestoru. To by sa dalo uskutočniť prostredníctvom klauzúl o výnimkách, ktoré by tieto firmy na primerane dlhé obdobie odbremenili od väčšiny bežných administratívnych požiadaviek a predpisov, aby mohli najskôr ukázať, či majú z hospodárskeho a technologického hľadiska šancu uspieť.
- 4.10. Ako už výbor zdôraznil v predchádzajúcich stanoviskách, na ktoré výslovne odkazuje v súvislosti s ďalšími podrobnejšími odporúčaniami, napríklad pokiaľ ide o sociálne inovácie, výslovne podporuje cieľ Komisie posilniť inovačný ekosystém v širšom zmysle a vytvoriť vhodné rámcové podmienky na stimulovanie inovácií. To znamená, že je predovšetkým potrebné identifikovať a odstrániť prekážky, ktoré bránia inovácii.
- 4.10.1. Napríklad príliš podrobné technické predpisy a obmedzenia sa môžu prejaviť ako zväzujúci korzet, ktorý je prekážkou inovácii. To je potrebné zohľadniť napríklad pri detailných predpisoch v súvislosti s iniciatívou Komisie v oblasti energetickej účinnosti.
- 4.10.2. Cieľom takéhoto úsilia musí byť čo najlepším a udržateľným spôsobom zaručiť blahobyt, zdravie a bezpečnosť občanov a spotrebiteľov aj v budúcnosti.
- 4.10.3. Na základe príkladov z minulosti by sa malo tiež zhodnotiť, či priveľmi prísny výklad zásady prevencie, napríklad v oblasti ochrany spotrebiteľa alebo pri vývoji nových medicínskych postupov, nemôže ovplyvniť odvahu hľadať nové, účinné riešenia.
- 4.11. Podľa mienky výboru si to však napriek nesporným európskym úspechom v oblasti výskumu a vývoja, ako aj v mnohých hospodárskych odvetviach vyžaduje nielen dokončenie vnútorného trhu a Európskeho výskumného priestoru, ale aj analýzu hlbších dôvodov, prečo je Európa v porovnaní napríklad s USA alebo niektorými ázijskými krajinami menej naklonená inováciám. Prečo Google, Microsoft, Facebook či Monsanto nie sú európske firmy? Alebo dokonca „lepší“ Google či Monsanto, také, ktoré by lepšie vyhovovali očakávaniam európskych občanov a rozvíjali by sa v oblasti pôsobnosti európskej politiky?
- 4.12. Ide teda o základný postoj spoločnosti, ktorá inovácie nevníma ako riziko alebo dokonca hrozbu, ale ako príležitosť dosiahnuť ďalší pokrok, vytvoriť ďalšie pracovné miesta, príležitosť pre európsku hospodársku silu a konkurencieschopnosť, formovanie európskeho modelu spoločnosti. Potrebujeme novú, lepšiu rovnováhu medzi opatrnosťou a odvahou, medzi malými rizikami a veľkými nebezpečenstvami, medzi reguláciou a voľnosťou.

V Bruseli 11. decembra 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 39.